

Doktorský studijní program

Psychologie

Doktorský studijní program psychologie se realizuje ve třech studijních oborech:

- Obecná psychologie
- Vývojová psychologie
- Sociální psychologie

Oborová rada DSP studia

Prof. PhDr. Ivo Čermák, CSc., FSS MU – předseda

Prof. PhDr. Marek Blatný, CSc., Psychologický ústav AV ČR, v.v.i.

Doc. PhDr. Martina Hřebíčková, Dr., DSc., Psychologický ústav AV ČR, v.v.i.

Doc. Mgr. Lenka Lacinová, Ph.D., FSS MU

Doc. PhDr. Růžena Lukášová, CSc., ESF MU

Prof. PhDr. Petr Macek, CSc., FSS MU

Prof. PhDr. Jiří Mareš, CSc., LK UK, Hradec Králové

Doc. PhDr. Šárka Portešová, Ph.D., FSS MU

Prof. PhDr. Imrich Ruisel, DrSc., Ústav exper. psychologie SAV, Bratislava

Prof. PhDr. Vladimír Smékal, CSc., FSS MU

Prof. PhDr. David Šmahel, Ph.D., FSS MU

Prof. PhDr. Tomáš Urbánek, Ph.D., Psychologický ústav AV ČR, v.v.i.

Doc. PhDr. Martin Vaculík, Ph.D., FSS MU

Prof. PhDr. Zbyněk Vybíral, Ph.D., FSS MU

Zaměření, charakteristika oboru a cílů studia

Doktorské studium je určeno odborníkům, kteří chtějí získat vědeckou kvalifikaci ve výše uvedených oborech. Je určeno pro studenty, kteří absolvovali studijní magisterský program psychologie, výjimečně i pro absolventy jiných příbuzných oborů (magisterských programů na jiných fakultách a vysokých školách). Studium je založeno na samostatné a tvůrčí práci doktorandů, kteří pod vedením školitelů zpracovávají disertační doktorské práce.

Cíle studia

Cílem studia je vychovat vědecké pracovníky v oblasti obecné, vývojové a sociální psychologie, a to jak pro práci v základním psychologickém a interdisciplinárním výzkumu, tak i v oblasti výzkumu aplikovaného. Důraz je kladen na:

- prohloubení teoretických poznatků v uvedených psychologických disciplínách, které mohou být využity ve vědeckém výzkumu i při řešení problémů profesionální praxe,
- poznatky a dovednosti odpovídající nejnovějším rozvojovým trendům uvedených psychologických disciplín,
- vypěstování schopnosti samostatné vědecké psychologické reflexe různorodých (etických, právních, humanitárních, sociálních, ekonomických) aspektů v různých oborech práce s lidmi,
- schopnosti sebereflexe efektivity vlastní expertní činnosti

Profil a uplatnění absolventa

Absolvent doktorského studia psychologie bude vybaven nejnovějšími teoretickými poznatky z příslušné oblasti psychologie. Bude ovládat metodologii a výzkumné postupy potřebné ke komplexní analýze psychologických problémů jednotlivců i sociálních a pracovních skupin a problémových situací. Bude také sám schopen tvořit koncepce, programy, projekty a provádět analýzy v těchto oblastech. Bude připraven po získání potřebných zkušeností koordinovat výzkumnou, koncepční a analytickou práci odborníků z různých oborů.

Absolventi mohou získanou kvalifikaci uplatnit ve výzkumných ústavech a pracovištích, jako vysokoškolští učitelé, apod.

Pokud student neabsolvoval v pregraduálním studiu obor psychologie, potom ho absolvování doktorského psychologického studijního programu opravňuje pouze k vědecké práci v absolvovaném doktorském oboru, nikoli k praktickému výkonu povolání psychologa.

Požadavky a podmínky přijímacího řízení

- Ukončené magisterské vzdělání v oboru psychologie. Výjimečně může být akceptován absolvent jiného příbuzného magisterského oboru (v tomto případě se předpokládá vyhraněné zaměření na odbornou činnost v psychologii, resp. na výzkum, který je na pomezí psychologie a dalšího vědního oboru).
- Uchazeč o studium v doktorském studijním programu psychologie předloží projekt své zamýšlené disertační doktorské práce. Doporučuje se, aby tento projekt konzultoval předem s možným školitelem či konzultantem. Tématicky musí projekt vycházet z výzkumné činnosti pracovišť, na kterých školení doktorandů probíhá (Katedra psychologie FSS MU, Institutu výzkumu dětí, mládeže a rodiny na FSS MU a Psychologický ústav AV ČR, v.v.i.). Uchazeči o studium v doktorském programu mohou nabídnout vlastní téma – i to však musí korespondovat s výzkumným zaměřením pracovišť, které se na doktorském programu podílejí.
- U přijímacího pohovoru musí uchazeč prokázat úroveň znalostí soudobé teorie, metodologie a předmětné vědomosti a dovednosti v oboru zvoleného studijního programu.
- Součástí přijímacího pohovoru pro absolventy nepsychologických oborů a absolventy psychologie, kteří ukončili své magisterské studium před více než 5 lety, může být prověření znalostí z oboru psychologie na magisterské úrovni.
- Uchazeč prokazuje u přijímacího pohovoru také adekvátní znalost angličtiny. Může být vyzván, aby projekt své disertační práce přednesl v angličtině a aby odpověděl na případné dotazy. Může být též požádán, aby na základě porozumění kratšímu odbornému textu v angličtině zpracoval abstrakt.

Tématické okruhy pro doktorské studium

Obecná psychologie

Struktura osobnosti.

Časová a situační stabilita osobnosti.

Dílní kognitivní procesy (vnímání, myšlení, vývoj řeči).

Komplexní kognice - vědomí.

Motivace lidského jednání.

Osobnostní koherence (integrita, adaptovanost, zralost, sebeaktualizace).

Osobnostní zdroje odolnosti vůči negativním účinkům stresu a zátěže.
Validizace a standardizace nových metod pro diagnostiku osobnosti a jejího vývoje.
Vývoj psychosémantických metod.
Metodologické otázky související s validitou poznávání.
Aplikace hermeneutické a narativní metodologie ve výzkumu a diagnostice.
Počítačové metody v psychodiagnostice.

Vývojová psychologie

Celoživotní vývoj osobnosti.
Vývojová psychologie dospělých: změny osobnosti, životní dráha, integrování životní zkušenosti.
Vynořující se dospělost.
Stadiální teorie vývoje člověka: kritická analýza a verifikace.
Specifika a problémy dětí a dospívajících s mentálním handicapem, s poruchami chování a s emočními problémy.
Vyrovnávání se s životními obtížemi.
Aplikace mnohorozměrných statistických metod (např. strukturální modelování nebo shluková analýza) u longitudinálních dat.

Sociální psychologie

Organizace osobní zkušenosti (identita, self, sociálně-kognitivní kontext, narativní modus, hodnoty).
Změny sebepojetí a formování identity.
Možnosti prevence a intervence rizikového chování u adolescentů (zdravotní a sociální rizika).
Vliv školního prostředí na socializaci osobnosti, vztah ke škole a k vlastnímu vzdělávání, proces přípravy na budoucí profesi.
Rizikové chování mládeže (zdravotní a sociální rizika).
Specifika a problémy partnerského soužití a rodičovství v nových společenských podmínkách, včetně zkoumání alternativních modelů partnerského soužití a výchovy dětí.
Mezigenerační vztahy v rodině, vzájemná percepce dětí a rodičů, prožívání a podoba rodičovství a prarodičovství dnes.
Zvláštnosti a specifika v komunikaci dospívajících, uplatnění informačních technologií v komunikaci a jejich vliv na každodenní život.
Specifika a problémy nadaných a specificky talentovaných osobností.

Poznámka: Po dohodě se školitelem si student může dohodnout vlastní téma. Oborová rada doporučuje, aby uchazeč o studium v doktorském programu téma své disertace konzultoval s potenciálním školitelem ještě před přijímacím řízením.

Požadavky kladené na studenty v průběhu studia DSP

Od přijatých doktorandů, kteří nevystudovali psychologii na magisterské úrovni, bude požadováno absolvování jednoho až dvou vybraných předmětů magisterského studia psychologie na základě návrhu školitele a oborové rady. Studenti musí v průběhu studia získat předepsaný počet kreditů v příslušných předmětech. Součástí povinného kurikula pro všechny studenty je také pobyt na zahraniční univerzitě či ve výzkumné instituci (FSS900 Zahraniční výzkumný pobyt).

Všechny vypsané předměty jsou pro studenty DSP povinné. Výjimku tvoří předměty s pohyblivou kreditovou hodnotou.

Od studentů v prezenční formě studia se bude dále požadovat především účast na výzkumných činnostech školícího pracoviště, což mj. souvisí s požadavkem, aby téma disertační práce bylo součástí výzkumné koncepce pracoviště. Dále se od studentů očekává systematická účast na provozu školícího pracoviště (organizační a pedagogická) v rozsahu, který neohrozí plnění disertačního úkolu.

Podmínky pro úspěšné ukončení studia

Disertační práci mohou studenti obhajovat a státní závěrečnou zkoušku mohou vykonat až po splnění všech předepsaných požadavků. Studium je ukončeno obhajobou disertační práce v rozsahu cca 120 - 200 stran, zaměřené na komplexně pojatou analýzu a/nebo komplexní řešení problému ze zvolené oblasti, případně na komplexně pojatou analýzu dosavadních řešení (teoretická práce). Při hodnocení kvality práce bude kladen důraz na její způsobilost k publikaci.

Státní doktorská zkouška bude prověřovat a) schopnost doktoranda zhodnotit nejrůznější problémy zvoleného oboru v širších, a to jak oborových, tak i v interdisciplinárních souvislostech, b) schopnost doktoranda posoudit, zda psychologie dokáže na příslušné problémy adekvátně reagovat z hlediska praktických konsekvencí. Komise předloží doktorandovi dva až tři okruhy psychologických témat, k nimž si disertant prostuduje relevantní literaturu včetně nejnovějších výzkumů. U státní zkoušky bude odpovídat na otázky a) týkající se metodologicko-výzkumných souvislostí tématu, tj. kriticky zhodnotí, jak jsou dané problémy zkoumány, v historické perspektivě pojedná vyvíjející se přístupy k výzkumnému uchopení daného jevu, b) uvede nejnovější teorie související s tématem a porovná je s dřívějšími koncepcemi, c) kriticky zhodnotí kontroverze v pojetí daného tématu.

Studium je hodnoceno kreditovým systémem, za studium je nutné získat minimálně 240 kreditů.

Personální garance studijního programu:

Školitelé doktorandů

Doc. PhDr. Šárka Portešová, Ph.D.
Doc. Mgr. Lenka Lacinová, Ph.D.
Prof. PhDr. Marek Blatný, CSc.
Prof. PhDr. Ivo Čermák, CSc.
Prof. PhDr. Petr Macek, CSc.
Prof. PhDr. Jiří Mareš, CSc.
Prof. PhDr. Michal Miovský, Ph.D.
Prof. PhDr. Jana Plichtová, DrSc.
Prof. PhDr. Vladimír Smékal, CSc.
Prof. PhDr. Tomáš Urbánek, Ph.D.
Prof. PhDr. Zbyněk Vybíral, Ph.D.
Doc. PhDr. František Baumgartner, CSc.
Doc. PaedDr. Marie Blahutková, Ph.D.
Doc. PhDr. Vladimír Chrz, Ph.D.
Doc. PhDr. Růžena Lukášová, CSc.
Doc. PhDr. Ivo Plaňava
Doc. PhDr. Mojmír Tyrlík, Ph.D.

Prof. PhDr. David Šmahel, Ph.D.
Doc. PhDr. Martin Vaculík, Ph.D.
Doc. PhDr. Martina Hřebíčková, Dr., DSc.
PhDr. Filip Smolík, Ph.D.
Mgr. Sylvie Graf, Ph.D.
Doc. PhDr. Ing. Hana Konečná, Ph.D.
Prof. PhDr. Jaroslav Hroch, CSc.

Odkazy a kontakty:

Fakulta sociálních studií: <http://www.fss.muni.cz/>

Katedra psychologie <http://psych.fss.muni.cz>

Předseda oborové rady: Prof. PhDr. Ivo Čermák, CSc., cermak@psu.cas.cz

Vedoucí katedry psychologie: Prof. PhDr. Zbyněk Vybíral, Ph.D., vybiral@fss.muni.cz

Informace o přijímacím řízení <http://www.fss.muni.cz/cz/site/studium/doktorske/rizeni>

Oddělení pro výzkum a doktorské studium: Hana Hoblová, 54949 4150,

dsp-info@fss.muni.cz a Stanislava Tichá, 54949 4149 dsp-info@fss.muni.cz (příjímací řízení)

